

SLOVENEK

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6:50
za en mesec " " 2:20

V upravnštvu:
za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1:70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Inserati:
Enostop. petilvrsta (72 mm):
za enkrat 15 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja
vsak dan, izvenšči nedelje
in praznike, ob pol 6. uri
popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod iz dvorišča nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. —
Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije.
Upraviškega telefona št. 188.

Nedelja na Koroškem.

Celovec, 24. februarja.

Podlublje leži na Koroškem ob oni cesti, ki vodi s Koroške čez Ljubel na Kranjsko. Prijazen kraj, prebivalstvo slovensko. Seveda na šoli ti pa mora bosti v oči le samonemški napis »Volksschule«. Mora pač slabo stati tisto tako hvalisano koroško vsenemštvo, da hoče pritisniti slovenskim koroškim krajem nemški značaj s takimi zunanjimi otročarijami. V Podlublju je jako veliko delavcev Slovencev. Veselo je, da je med njimi tudi toliko vrlo narodno-zavednih mož in fantov. Ne dvomimo, da ta zavedna narodno in socialno probujena četa združji v svojo sredo vse naše delavstvo. Dober četrt ure od Podlublja leži trg Borovlje, prebivalstvo slovensko vsaj po pretežni večini. Do Borovlj vozi nova pred nekaj meseci šele otvorena postranska železniška proga, ki se loči od glavne proge Glinje-Trst pri postaji Svetnavas. Pelješ se do postaje Podgora, greš skozi kraj in kmalu si v Podlublju. V Podlublju je imela danes popoldne naša organizacija svoje mesečno predavanje. Došlo je lepo število zavednih koroških Slovencev in Slovenec. Na zborovanju je govoril zapisnikar S. K. S. Z. o nujni potrebi, da se združuje tako delavstvo kakor kmečko prebivalstvo poleg izobraževalnih tudi v gospodarskih društvih, delavstvo pa predvsem v stanovskih društvih. Nato je pa obrazložil pravila nameravanega »Podpornega društva za kovinarje na Koroškem s sedežem v Podlublju.« Sklenilo se je, da se društvo nemudoma ustanovi in se takoj odposljejo pravila koroški deželni vladi, da jih potrdi. Novo društvo prične poslovati takoj, ko potrdi oblast pravila. Podlublje in Borovlje sta za nas Slovence velevažni postojanki. Družba Voigt namreč namerava zgraditi tu velike tvornice, v katerih bo dobilo posla kakor sodijo približno 4000 delavcev. Naša dosedanja podlubljska splošna izobraževalna organizacija deluje jako marljivo. Ima dobro izvežban pevski zbor. »Čebelica«, dasi stara približno komaj en mesec, je že nabrala medu v podobni srebra, zlata in pa bankovcev v vrednosti 1200 kron. A Podlubljeji nikakor niso še zadovoljni in pravijo, da si ustanove še rajfajzovsko in da združijo sčasoma svoje zdaj še razcepljene gospodarske sile, kakor to zahteva naš moderni čas.

Iz Podlublja si kmalu po železnici v koroškem glavnem mestu Celovcu. Omenjamo naj še, da ima tista kratka postranska proga Svetnavas-Podlublje veliko ugodnejše zveze in da vozi hitreje, kakor kranjska kamniška železnica znana po svoji počasnosti celo na Korotanu. Po opisanem zborovanju naše podlubljske organizacije jo je mahnilo več Podlubljejev v Celovec. Napovedano je bilo namreč po listih, da ima danes ob osmi uri zvečer »Slovensko krščansko soc. delavsko društvo v Celovcu« svoje občno zborovanje. Dokaj prostrana krasna dvorana »Katol. društva rokodelskih pomočnikov v Celovcu« je bila kmalu polna zavednih slovenskih celovških delavk in delavcev. Nobene prisiljenosti,

nobene napetosti. Zdelo se ti je, da si doma in razveselilo se ti je srce, ko si opazoval to živahno slovensko združeno delavsko društvo v tistem Celovcu, o katerem ti trde, da je mesto popolnoma nemško. Res da ima mesto nemški značaj: ulični napisi, trdninski napisi so nemški. A če hodiš dlje časa po Celovcu z odprtimi ušesi seveda, čudil se boš, koliko slovenščine se ti govori po celovških ulicah, gostilnah, trgovinah in gotovo tudi doma med rodbinami. Mlajši kar nas je, si mislimo, da nekako taka, kakor je zdaj v Celovcu, je morala biti zunanja slika in značaj bele Ljubljane pred kakimi petdesetimi leti, kakor so nam pripovedovali naši dedi in kakor nam pripovedujejo še zdaj stare ljubljanske korenine in penzionisti ob svojih sejah v »Zvezdi«. Sneg odpravljajo pa v Celovcu bolj pridno kakor v Ljubljani, nekoliko pozneje kakor drugod so ga odstranili celo pred celovško stolnico. Občni zbor »Slov. kršč. soc. celovškega delavskega društva« je otvoril tov. predsednik Ravnik, ki je pristrčno pozdravil udeležence. Nato je pa poročal društveni zapisnikar Tavčar o notranjem delovanju. Imelo je društvo osem rednih shodov ali zborov, odbor je imel 11 sej. Društvo je priredilo igre »Divji lovec«, Miklavžev in Silvestrov večer. Predavali so v društvu: dr. Ehrlich, Ravnik, Sadijak, Fkar, Mayerhofer, Grafenauer, mons. Podgorc, Smodej. Sklenilo se je, da praznuje društvo vsako leto god sv. Cirila in Metoda. Društvo se je udeležilo organizacijskih prireditvev v Ljubljani in na Jesenicah. Govoril je tovariš Osana. Društvu je pristopilo med letom 35 članov, odpotovalo jih je 19. Imamo 41 rednih in 27 podpornih članov. Med letom nas je zapustil predsednik Jug, izvolili smo si za naslednika tovariša Ravnika. Od 1. avgusta l. l. nadalje ima društvo svoj lastni dom. Najeli smo namreč v »Kaserngasse št. 30. celo hišo. V našem domu je jako živahno življenje in so naši fantje, ki stanujejo tu, jako veseli. Ob nedeljah je namreč redni ženski shod in se vplačuje v »Čebelico«, ob ponedeljkih poučuje dr. Ehrlich nemščino in pa knjigovodstvo, ob torkih je poučeval Sadijak v nemščini začetnike, ob sredah je pevka vaja, jako živahni so ob četrtkih socialni tečaji, vodi jih dr. Ehrlich, ob petkih poučuje dr. Ehrlich knjigovodstvo in pa korespondenco, ob sobotah pa vplačujejo v »Čebelico« moški člani. V knjižnici imamo 200 knjig, nameravamo pa naročiti še nove knjige. V našem »Domu« imamo 5 sob, ki smo jih opremili z opravo in ima v »Domu« stanovanje 14 društvenih članov.

Društvo je dolžno, da izreče zahvalo hišnemu gospodarju Knezu, ki tako skrbi, da vlada v naši hiši lep red. Mi moški smo svoj čas nosili denar k Pušniku, k Cazelinu in še v druge kraje. Zdaj imamo pa »Čebelico«. Zapeljala so nas dekleta k šparanju, ker so v svojem 40 deklet močnem odseku tako pridno varčevale. Na zahtevo Ekarjevo se prečita nato zapisnik lanskega občnega zbora. Predsednik tovariš Ravnik poroča nato o stanju blagajne. Dohodki od udov so znašali 126 K 80 vin., igra »Divji lovec« je dala čistega dobička 86 K 35 vin., Miklavžev večer 49 K, Silvestrov večer pa 28 K 37 vin. Podporni udje so dali približno 600 kron. Vseh dohodkov

je imelo društvo 1778 K 28 vin., stroškov pa 1987 K 96 vin., dolga imamo 209 K 78 vin., pa ta dolg bo kmalu plačan in nas ne skrbi. Jako veliko so prispevali društvu gg.: Vidovic, dr. Brejc, Legat, dr. Podgorc, dr. Ehrlich. Zato želi, naj bi se imenovali častnim članom, kar je občni zbor pozneje tudi sklenil. Dr. Ehrlich nato poroča, da se je ženski odsek ustanovil pretekli junij. Kar se tiče mesečnih prispevkov, ki naj bi jih prispevale članice ženskega oddelka, predlaga, naj bi plačevale članice mesečno le 20 vin., ker se udeležujejo samo društvenih sestankov. Glede na poročila društvenih funkcionarjev se udeležita razprave Ekar in Jug, nakar se poročila odobre. Nato je jako lepo in dovršeno govoril tovariš Weincel. Navaja, da nas koroške Slovence reši edinole organizacija. Ni se nam bati bodočnosti, če ne bomo delali zase, marveč za celoto. Le po tem potu pridemo naprej. Naši nasprotniki nas ne marajo. Pravijo, čemu društvo, češ da kali mir in da je nepotrebnost v nemškem Celovcu.

Boj je bil v Celovcu tudi prej, predno je obstajalo naše društvo, ki more delovati v korist delavstvu. Neodvisni glede na podpore socialnih demokratov moramo naprej, naj nam očitajo, karkoli hočejo. Pri volitvah v odbor se izvolijo tovariši: Tavčar, Weincel, Ravnik, Žagar, dr. Ehrlich, Ekar, Jug; za namestnika tovariša Martinjak, Repič; za knjižničarja tovariša Herman Komac; za nadzornika »Doma« in voditelja strelskega zbora se izvoli tovariš Poljanec. Dr. Ehrlich poroča, da je v »Čebelici« privarčevanih 2000 kron. Vseh vlog je 110 in med njimi 85 ženskih, 25 pa moških. V imenu »S. K. S. Z.« v Ljubljani pozdravi zborovalce »S. K. S. Z.« zapisnikar, ki poudarja važnost ženskega združevanja. V nadaljnjem nagovoru je navajal delo, ki ga v organizacijskem oziru vrše delavke v Ljubljani v ženskem oddelku »S. K. S. Z.«, v »Katoliškem društvu za delavke«, v »Podpornem društvu za delavstvo ljubljanske tobačne tvornice«, v novoustanovljeni krajevni skupini »Krščanske avstrijske zveze tobačnega delavstva« in v »Prvem ljubljanskem delavskem konsumnem društvu«. V nadaljnjem govoru je naglašal njuno potrebo delavskega stanovskega združevanja in pa potrebo, da se naš rod združi gospodarsko, ker je tako je močnejši, da se obrani krepak in močan pred tujim navalom. — Nato je sledila prosta zabava. Otvorilo jo je pevsko društvo iz Timenice, najsevernejšega kraja ob koroški jeziki-kovni meji ob Krki. Ta obmejni mešani zbor slovenski je pel dobro, dasi obstoji šele malo časa. Nastopil je tudi mešani zbor domačega celovškega društva. Pel je izvrstno, ravno tako izvrstno so svirali društveni tamburaši. — Čast vsem, ki skrbje za tako živahno izobraževalno in družabno delo našega slovenskega krščansko-socialnega delavstva v Celovcu.

Ponemčiti nas hočejo.

Pod tem naslovom priobčuje »Domovina« zanimiv članek, iz katerega posnemamo:
V sredo, dne 20. svečana t. l. se je vršilo

v Gradcu javno zborovanje nemških društev »Südmarke« in »Schulvereine«. Med drugimi je govoril pri tej priliki tudi potovalni učitelj »Südmarke«, Hoyer.

Govornik je navajal dosedanje germanizatorične vspehe. Pri predzadnjem ljudskem štetju (l. 1890) so štel Nemci na Štajerskem 67% vsega prebivalstva, l. 1900 pa že 68%. Na Koroškem je bilo l. 1890 od vsega deželnega prebivalstva 71% Nemcev, leta 1900 pa že 74inpol %! In preračunil je, da bo Koroška, ako bo ponemčevanje v tej deželi tako napredovalo, kakor do sedaj, v 80 letih že popolnoma nemška!

»Schulverein« je sedaj že samo na Spod. Štajerskem postavil izključno na lastne stroške 10 šol, v 18 slučajih je dal za stavbe znatne podpore, konečno je dal šolam manjše ali večje podpore še v 48 slučajih (popravljanje, razširjenje itd.). Vsega skupaj je s takimi podporami deloval do sedaj v 90 krajih ter je izdal za vse to že res velikansko vsoto 1.060.000 kron! Vsi pa vemo, da so se vse take šole morale zavezati, da bodo delovale v ponemčevalnem smislu!

In kaj dela »Südmarka«? Podpirala je nemškutarske in »Nemcem prijazne« trgovce, obrtnike, kmete in podkupovala je učitelje — kakšno je naše učiteljstvo ob meji? Začela pa je tudi že s sistematičnim naseljevanjem, n. pr. št. lji v Slov. goricah, — in to je za nas v bodoče najnevarnejše! Delovala je z ljudskimi knjižnicami. — Doslej je izdala za »Ljudske knjižnice 34.000 kron, na leto povprečno 2300 kron — zalagala »Štajerca«, kateri bi bil sicer že zdavnaj izginil s tega sveta, podpirala je na slovenskih tleh vobče vsako tudi najmanjše ponemčujoče gibanje. Uspehe dokazuje najlepše mariborski okraj! Ni dvoma: ponemčiti nas hočejo!

Ves nemški narod se giblje in organizuje proti nam bojne vrste. V Berlinu obstoji »Vsenemška zveza«, ki šteje že 160.000 članov. Namen ji je, »podpirati Nemce, boreče se ob jezikovnih mejah.« Za tako »mejo« pa smatrajo celo slov. ozemlje in vsako leto odpadejo mnogi tisoči na to našo »mejo«. Nadalje obstoji na Nemškem še »Splošno nemško šolsko društvo«, ki ima isti namen. Tudi od tega društva odpade vsako leto proti Slovincem lepa vsota, tako je n. pr. leta 1905. odpadlo na nas 10.665 K 60 v. — Torej imamo štiri velike vsenemške organizacije, ki delujejo na naše ponemčenje, razun teh obstoji še cela vrsta manjših društev. In kako delajo vsa ta društva? Imajo že celo vrsto strokovnih listov, hujskajočih, statističnih itd., o čemer se nam Slovincem do sedaj niti še sanjalo ni. Učenjaki, vsenčliski profesorji, politiki, razni visoki dostojanstveniki stoje v ospredju, ves narod navdušujejo proti nam, pridigujejo naravnost nekako križarsko vojsko, in prepričan sem, da bo število članov pri teh »obrambnih« društvih v desetih letih najmanj 10krat toliko, kakor je danes!

Slovinci, mislimo na krepko organizacijo svojega obrambnega dela, da ne bo prepozno.

LISZEK.

Krivi nos.

Češko spisal Václav Kosmák. — Preložil Jožef Gruden.

Ni gršega človeka od dovtipneža, ki zaletuje snov za svoj takomenovani dovtip iz hib in slabosti drugih ljudi, sam pa ne strpi najmanjše šale, nikar že, da bi se sam iz sebe pošalil. No, jaz pa sem poznal moža — čemu bi tega ne povedal javno — duhovnika (saj že počiva v Gospodu in njegovemu spominu to ne bo v nečast), ki je bil drugačen šaljivec! Nikoli ni razžalil človeka, dasi je zabaval vse, in je naražje sam nase obračal smešne in vesele dogodke.

Nekoč sem ga obiskal. Bilo je poletu. Peljal me je na vrt. Tamkaj sva sedla v uto in se zabavala v veselem pogovoru. Starčku so šle besede iz ust kakor med in modre njegove oči so se mu kar smejale. Čudom sem se čudil, kako more biti v tako sivi glavi toliko vrlih, detinsko veselih misli. Z veseljem sem mu zrl v obraz.

— Gledate moj krivi nos? se je zasmejal starček.

Bil je mnoga leta strasten njuhalec in od neprestanega njuhanja se mu je odebelil njegov je od narave veliki in zakrivljeni nos še bolj in je bil jako na desno stran nagnjen.

Jaz sem se izgovarjal: To ravno ne, a zdi se mi res nekaj čuden.

— Veste, prijatelji, kako sem jaz to dobil? — Kaj pravite dobil? Menda vendar ne. Jaz sem menil, da imate od rojstva takega.

— Ne, ne! Dogodilo se je to šele v mojem štiridesetem letu. Poslušajte — to so vam čudne reči, in so vredne, da vam jih povem. Pastiroval sem v D . . . Nekoč je prišel prijatelj k meni, in ko je videl, da sem za doma oblečen, vprašal: Kaj ne poideš danes v K Jaz se čudim: I kaj pa je tam?

— Vizitacija, glej ga no, kaj ne veš? Brž se obleci, da ne prideva prepozno.

In res se nama je mudilo, zakaj do K . . . je bilo tri ure hoda. Vihral sem kolikor mogče in v tej naglici pozabil napolniti si tobačnico. Med potjo sva se razgovarjala, in jaz nisem opazil, da sem skoro pri kraju s tobačkom. Ko sva šla kake pol ure, sem videl, da ga ni prav nič več!

Lahko si mislite, kako sem se vstrašil. Prijatelj ni njuhal, a jaz — pa brez tobaka in to še poltretjo uro! — Prijatelj me je tolažil, da dobim morda v bližnji vasi tobak. Jaz sem zmajeval z glavo, vendar pa še upal. Pri-

šla sva v vas. Krenem brž k trafiki in potrkam na okno: Lot tobaka za njuhanje!

— Ga nimamo!

Da te turška motika! Ta bo lepa! Pobral sem v tobačnici zadnji prašek, vzdihnil in vtaknil tobačnico v žep, pa se vdal v svojo usodo. Mahneva jo naprej. Dospela sva v gozd in korakala po lesu več kakor eno uro. Kraj gozda je stalo nekoliko revnih, lesenih koč. Pri prvi koči me prijatelj slučajno pogleda, pa prebledi.

— I kaj pa ti je? me je vprašal.

— Meni? Nič!

— Kaj ti ni slabo?

— Ne!

— Hvala Bogu! Ustrašil sem se, da te je zadela kap.

— Kako to?

— Kaj nič ne čutiš? Nos se ti je obrnil na desno.

Jaz se primem za nos — in v resnici: ves se mi je nagnil na desno stran, kakor ga imam še dandanašnji!

— Joj, joj! sem se čudil jaz. Kaj takega pa še ne. — Kako se je to zgodilo, častiti gospod?

— Kaj ne čudno se vam zdi, in res je to nekaj čudnega, je pripovedoval starček. Prijatelj sem rekel: — Čutil sem sicer nekako

pokanje, pa se nisem zmenil za to, mislil, da mi nos tako ušipa. — pa se mi je krivil.

V tem hipu me prijatelj naglo prime za ramo in pokaže na desni roki hišo. — Lej, lej, tam-le nad oknom — »orel«, nemara bodo imeli tobak.

Brž skočim čez škarpo pri cesti in hitim k oknu.

— Imate tobak za njuhanje?

— Imamo. Samo navadnega.

— Nič ne dé, samo brž mi ga dajte dva lota.

— Pomislite si — nos je začutil tobak že s ceste in ker se nisem zmenil za »orel« jaz, se je nagnil sam na ono stran, in odsihmal mi tako zakrivljen sedi v obličju za kazni, ker sem ga hotel takrat prezirati. Pomislite si to mrcino!

Tlesnil sem z rokami in zmajal z glavo: — To je šala! Kdo bi dejal, da je to mogoče?

— Torej vidite! Drug bi mi niti ne verjel. — Tudi jaz bi ne verjel, da nisem na svoje oči videl vašega nosu.

Tedaj pa oba v smeh.

Mili bratec, ali ni to zdrav humor? Kaj ni taka šala boljša od obrekovanja in obiranja?

TRŽAŠKI DEŽELNI ZBOR.

Deželni odbor predloži volivno reformo. Poslanec dr. Rybář izjavi, da volivna reforma za Slovence ni sprejemljiva, ker ima zgolj namen, dozdat gospodujočo stranko obdržati še dalje na vladi in Slovence docela izključiti od občinske uprave. Tendencia zakona je zlobna, misel pa, slovensko okolico razdeliti glede na volivna okrožja po istih načelih, kakor mesto, absurdna. Slovenci si ne bodo pustili vzeti svoje narodne posesti. Odgovarjal mu je poročevalec Zanotta. Prihodnja seja, kjer se nadaljuje generalna debata o volivnoreformnem načrtu, bo v sredo.

OGRSKE ZADEVE.

Državni zbor. Pri obravnavi o peticijah, ki so došle z dežele glede na uvedbo samostojnega ogrskega carinskega tarifa na parlament, je posl. Lovaszy predlagal, naj se peticije pošljejo vladi. Predlog je sprejet s klici: »Živel samostojno ogrsko carinsko ozemlje!« Posl. Zakarias zakliče: »Vun z avstrijskimi agenti!«

Razpad koalicijske. »Budapesti Naplo« poroča, da bosta ljudska stranka in ustavna stranka izstopili iz koalicijske ter se ločili od neodvisne Košutove stranke. Nato se bo sestavilo ministrstvo pod vodstvom Szellövin. Novi kabinet, v katerem ne bo Košutova stranka zastopana, bo omogočil nagodbo z Avstrijo in povišanje števila novincev.

PREISKAVA PROTI POSLANCU KLOFAČU.

»Narodna Politika« poroča, da se je proti bivšemu državnemu poslancu Klofaču že uvedla preiskava zaradi razžaljenja veličanstva po § 63. kaz. zakonika. Če bo Klofač obsojen, ne bo mogel biti več voljen.

RUSIJA.

Volitve v duma. Dozdaj je izvoljenih 448 poslancev za duma. 85 je monarhistov (30 monarhistov in 55 članov desnice), 42 zmernih, (k tem spadajo: oktabristi, stranka pravnega reda, monarhistični demokrati, centum), 276 levičarjev, (tu sem spadajo: stranka mirnega obnovevanja, 1 demokratski reformator, progresisti delavska stranka, 72 kadetov, 48 socialdemokratov, 11 socialnih revolucionarjev, 88 levičarjev).

Najnovejša vest. Minsk 25. febr. Včeraj je neki zločinec vrgel bombo v pisarno banke Brande. Bomba je namah razpočila, ubila zločinca samega, dva uslužbenca pisarne pa težko ranila. Brande je pred par tedni dobil pismo »Anarhistovsko-teroristiške zveze«, ki ga je pozvala, naj pošlje večjo svoto denarja na gotov naslov. Ker tega ni storil, so mu poslali smrtno obsodbo. Pri ubitem zločincu so našli neko listino s pečatom in napisom: Smrtna obsodba teroristiške stranke.

O de s a, 25. februarja. O bombnem atentatu na odeskega policijskega glavarja poročajo še sledeče: Zračni pritisk, ki ga je povzročila razpočena bomba, je 150 metrov na daleč razbil vse šipe. Voz policijskega glavarja je ves razbit v male kosce. Policijski mojster je težko ranjen. Zločinca še sedaj niso dobili.

L o d z, 2. februarja. 30 oboroženih oseb je napadlo dve tovarni ter jih oropalo.

KADETI.

Peterburg, 25. februarja. Minister za notranje zadeve je prepovedal shod kadetov, ki bi se imeli vršiti 27. t. m. Kadeti so na to sklenili pred otvoritvijo dume posvetovati se o nadaljni taktiki. Sestavili bodo močen centum, ki bo omogočil delo dume. — Bajebosta v kratkem odstopila Stolypin in vojni minister Roediger.

ZVEZA PRAVIH RUSKIH LJUDI.

Varšava, 25. febr. Na predsednika »Zveze pravih ruskih ljudi«, vseučilišnega profesorja Davidova se je izvršil napad z revolverjem. Davidov ni ranjen.

BÜLOW PROTI CENTRU.

Berolin, 25. februarja. Pri otvoritvi nemškega državnega zbora je državni kancelar Bülow nečuvno napadel centum. Priznal je, da je izpočetka le s pomočjo katoliškega centra spravil skozi zakon glede na brodovje, carinski tarif, trgovinske pogodbe in socialno politiko. Toda sedaj je to nemogoče. »V nacionalnih vprašanjih ne razumem nobene šale.« Absolutistiške vlade na Nemškem ni, ustava ni v nevarnosti. Govoričenje, da krona posega v ustavno življenje, je frivolno. Tudi kulturnega boja vlada noče. Toda proti centru se bo bojevala, ker je centum prepredil, da se ni strla socialna demokracija docela. Centum se druži s tistimi, ki tepajo vse, kar je kristjanu na svetejšo, v prah. Vlada bo pri prihodnjih volitvah vse storila, da zniža nacionalizem. — Da bo Bülow posledice tega napada na najmočnejšo stranko v državnem zboru kmalu bridko občutil, je jasno. Če vlada centum socialne demokrate in Poljake tako potiska v opozicijo, bo ta kmalu močnejša kot za silo skrapana večina iz konzervativcev in liberalcev.

Volivni boj.

(Zapisujemo.) »Slovenski Narod« je včeraj zapisal, da je bilo na liberalnem shodu v Ilirski Bistrici 300 volivcev. Mi smo pa to število prav mirno napisali na pripravljeni papir in bomo zapisovali na ta papir vse »Narodove« številke o liber. shodih, po končanih volitvah bomo pa te številke seštelili in potem bodo oni liberalci, ki še »Narodu« verjamejo, zjeli, kam je izginilo toliko njihovih pristavev. Zjeli bodo, kakor so pri zadnjih volitvah zjeli oni, ki so verjeli »Narodovim« poročilom.

(Iz Selc.) V nedeljo, dne 24. t. m. se je vršil občni zbor Katol. političnega društva za selško dolino v Češnjici v prostorih kmetijskega društva. Predsednik omenja na podlagi naših kmetijskih društev po dolini, da posameznik dandanes ne pomenja nič, ampak vsa naša moč obstoji v združenju. Omenja bližajočo se državnozbornsko volitve, da imamo voliti poslance, ki bo deloval v smislu programa S. L. S. Opozori, da imajo kandidata nastavljeni le volivci in ne, kakor se tuintam čuje, osrednji odbor. Radi tega da na prosti razgovor kandidatur. G. nadučitelj N. Stanonik pravi, da ga nam ni treba iskati drugodi, ker imamo mi doma moža, ki je vreden našega zaupanja in popolnoma sposoben delovati v smislu programa S. L. S. Če imajo drugod boljše, sposobnejše, delavnejše in odločnejše, naj nam ga pokažejo. Nato je bila kandidatura g. Fr. Demšarja z velikim navdušenjem soglasno sprejeta. G. Demšar se zahvali za zaupanje in omenja, da ni mogoče, da bi ravno en poslanec vse dosegel, kar si tuintam kak posameznik želi, a kar je doseči mogoče, bo z vsi močmi deloval na to, da bo dosegel v zvezi z drugimi poslanci S. L. S. Soglasno se sklene, da se politično društvo preimenuje v »Kmečko zvezo«. Nato je predsednik zaključil občni zbor. Potem je bilo v prostorih »Planinskega Sokola« predavanje o izobrazbi, kateremu so številno navzoči sledili z velikim zanimanjem. Odbor »Planinskega Sokola« sklene, od sedaj nadalje prirediti predavanja po posameznih vaseh po vsej naši dolini. — Prihodnje predavanje bo v Selcih. Predava g. R. Smolej.

(Mestna hranilnica ljubljanska in kmetje.) Iz »Mestne hranilnice« ljubljanske se širi sedaj agitacija za one, ki v kranjskem deželnem zboru s kravimi zvoci preprečujejo kmečke pravice. Dolgočasni kontrolor »Mestne hranilnice« ljubljanske Trstenjak je kot član izvrševalnega odbora liberalne stranke postal menda tudi »neodvisen kmet«, ker je na shodu v Ilirski Bistrici nastopal za velikega prijatelja kmetov, postojnskega liberalca Deklevo, ki je od same ljubezni do kmetov postal kapitalist. »Mestna hranilnica« ljubljanska si hoče menda s tem, da svoje uradnike pošilja na liberalne shode agitirati za razne Dekleve in Žužamaže, utrditi svoj ugled med ljudstvom. Dosedaj smo »Mestno hranilnico« ljubljansko smatrali za kolikortoliko nevtralnno podjetje, odsej jo bo pa menda treba v vsaki številki »Domoljuba« primerno osvetliti.

(Iz Krškega. — Liberalen kandidat na delu.) V nedeljo, dne 24. t. m., ob 10. uri je imel od liberalne stranke postavljeni kandidat Janez Stare, uradnik v Krškem, v gostilni pri Jermanu svoj prvi govor. Navzočih je bilo do 40 ljudi, kmetov in meščanov. Govoril je večinoma gluhim stenam. Par ljudij, izvečine Krčanov, ga je verno poslušalo, izmed kmečkih ljudi pa ga domalega ni nobeden poslušal, govorili so med seboj pri mizah ob rdečih kupicah, ne meneč se za Staretove bajke. — Najprvo je predstavil svojo malenkost kot bodočega poslanca, zahvalil občinstvo za mnogobrojno udeležbo in tako razvijal govor naprej o delih, ki jih hoče izvesti od kot poslanec, če ga izvolijo. Nastopil je kot nepristranski radikalni človek, ki hoče delati ter mir med strankami narediti. Že prav! A nam se zdi, da je le barva radikalna, meso pa liberalno. Te vrste ptiček je vstal že pred šestimi leti z nado, da bo vse ž njim potegnilo, ker je klical: »Jaz sem apostol miru«. Vam je znano morda kakšno navdušenje je bilo zani med ljudstvom takrat! — Govoril je Stare naprej, da hoče delati za nižje sloje. Med obrtniki so mu najbolj pri srcu črevljariji; tem hoče sedanjí položaj izboljšati s tem, da se bi črevljari smeli le pri črevljarijih kupovati in ne po založbah. Posebno se mu pa smilijo učitelji in uradniki, tem treba plačo zvišati. Učitelju ob nastopu s 33 gld., kako mu je mogoče izhajati. (Basta, gospod Stare, vrana vrani oči ne izkljuje.) Delati hoče posebno na to, da se davek zniža nižjim posestnikom. To je dobro. Poleg številnih točk, ki jih je naštel, da jih bo skušal izvršiti, če bo izvoljen, je rekel tudi, da bo delal na to, da se združijo vse slovenske dežele v skupno avtonomijo. H koncu se še zahvali in priporoči s klicem: »Na zdar«. Nato se mu odzovejo dva ali trije »Živio« in prvi shod brez uspeha je bil fuč. Slične ovacije je doživel tudi po drugih gostilnah isti dan. Tako je in nič drugače, kmet ne mara za liberalnega šribarja, to se je jasno videlo v nedeljo. Mišlimo, da pride letos zopet v poštev znana pesem, ki se bo letos najbrže končala približno takole:

In kmetov oglasi se dvajsetkrat sto:
Naj Stare ostane doma za pečjo!

(Mirenski liberalci) so v nedeljo napravili svoj »zaupni« shod, da se domeni o agitaciji. Bili so popolnoma zastraženi v Faganelovi hiši. Ker so hoteli pridobiti zase socialne demokrate in nekatere naše, so bili strašno prizajni. Ker je bila stvar prav mična, je prav, da jo malo opišemo. Bilo je takole: Nadučitelj Urbančič vstane in reče: »V imenu sklicateljev otvorim, ne vem kaj bi rekel, ali javni, ali zaupni shod, ali pa nekako predavanje.« Za predsednika tridesetorici zborovalcev je bil Henrik Vuk. Sebe je hvalil, kakor po navadi in se kregal nad gnojnico nadučitelja Urbančiča. »Tisti umazani list« iz Gorice ga poliva z gnojnico, a tista gnojnica teče nazaj na list. Ko je tako razkril to čudno lastnost gnojnice, ki nazaj teče, je pohvalil občinski odbor, češ, da je dober z delavci, ker jim je dal šolo in »Občinski dom«. Delavci naj le po drže z županstvom, ki je delavstvu naklonjeno. (Poglejte Pavletiča, Jakla in Slokarja, ki je sedaj pozimi odpustil tri delavce, katerih dva sta delala pri njem celih 40 let za 5 in pol goldinarja na teden. Sedaj, ko sta stara, morata pa iti!) Potem je zabaval še čez »klerikalne

agitatorje«, ki so dobro plačani. (Dobivajo iz liberalnega agitacijskega sklada, ki je močan po liberalnem priznanju več ko 10.000 kron.) Socialni demokrat Buškin je dejal, da je vse prav lepo, le gospodarji naj bodo malo bolj ponižni in ne tako ošabni. Urbančič na to ni vedel drugega reči, kakor to, da že vé, kam pes tace moli. Jakilov brat v modrosti za Urbančičem tudi ni smel zaostati. Dejal je: »Peta kurija za delavce ni ničesar naredila, delala je le za svoj žep«. Ker ni več vedel povedati, priskočil mu je na pomoč Jakilov pisec Komidar, ki je rotil delavce, naj bodo hvaležni gospodom gospodarjem, ker ti tako lepo skrbje za delavce in njih družine. (Kaj ne, Tinko, Jakil in Slokar, kako ganljivo!) Nato so silili liberalci socialnega demokrata Čotiča, naj sprejme odborniško mesto v agitacijskem odboru. Ta pa ni hotel in je dejal, da ne bo volil ne klerikalca ne liberalca. Urbančič je izrekel še pobožno željo, da bi bili še večkrat tako skupaj in »shoda« je bilo konec. Bila je res prijetna zabava. Kadar drugič kaj takega napravite, pobirajte vendar vstopnino. Je res vredno iti gledat »ljubezen« liberalnih gospodarjev do delavstva. Pojdite se solit, našega delavstva ne boste komandirali!

(Česka koncentracija.) Staročehi so sklenili glede na koncentracijo, ki se je glede na ostale stranke razbila, pogajati se dalje z mladočehi.

Dnevne novice.

+ Slovenske listine o ljudskem gibanju so lansko leto skupno zahtevali vsi župnijski uradi radovljiške dekanije v posebni vlogi na sl. c. kr. okrajno glavarstvo v Radovljici. Imenovano glavarstvo je tej skupni zahtevi v toliko ustregel, da je oskrbelo mesto dosedanjih samonemških listin vsaj nemško-slovenske. Kako je pa po drugih dekanijah s temi listinami? Bo trebalo bržkone še kje druge ukreniti isto. Posnemajmo! — Od deželnega sodišča v Ljubljani so prejeli župni uradi neke statistične pozive s samonemškim pozivom, naj jih izpolnijo. Pozivamo vse župne urade, da te pozive vrnejo dež. sodišču, ki naj jih napiše v slovenščini!

+ Italijanska ljudska stranka za Trst in Istro. Preteklo nedeljo se je osnovalo novo politično krščansko-socialno društvo v Trstu pod imenom: »Associazione popolare italiana per Trieste e l'Istria« (Italijanska ljudska stranka za Trst in Istro). V odbor so izvoljeni Apollonio Mario (predsednik), Spadare, Kainz, Germel, Benussi, Ulčigaj, Cerwinski, Bonetti, Norbedo, Ventrelle. Za volivni boj se je določil natančen taktičen program.

+ Dunajska krajevna skupina poštinih uradnikov je razpravljala na svojem občnem zboru glede na nedeljski počitek, o zvišanju urnih pristojbin in pa o napredovanju v službi.

+ Vodstvo kranjske gimnazije ohrani do 15. septembra t. l. sedanji provizorični vodja g. dr. Fr. Perne.

+ Nestrpnost dunajskih nemških dijakov. Z Dunaja se nam poroča: Na univerzi Nemci zopet vzdigujejo glavo. Nemško društvo »Germania« ima jutri zborovanje, v katerem je glavna točka: prenapolnjenje nemških univerz z Nemci. Lepaki na vseučilišču pozivljajo, naj se gotovo udeleže vsi Nemci tega zborovanja. Na koga merijo predvsem, je jasno. V prvem oziru pridemo v poštev Slovani, kar so nam že premmogokrat pokazali nemiri in rabuke na dunajskem, kakor tudi graškem vseučilišču. Dosedaj so volili nemire, da nam dejansko pokažejo svojo simpatijo, ker pa so bili lani — da se izrazim po študentovsko »abgeführt«, — so si izbrali letos ta način za dokumentiranje svojega mišljenja. Nemci si menda niti sami ne mislijo, da nam s tem na nekaj način ustrežejo. Vlada mora že vendar enkrat sprevetiti, da smo Slovani tudi še v Avstriji poleg Nemcev in drugih, ki nimamo samo dolžnosti, da plačujemo davke, ampak tudi gotove pravice zahtevati svoje šole. Statistika je pač že dostikrat dokazala, koliko je ravno slovanskih dijakov na nemških vseučiliščih in mišlimo, da bi bilo malo drugače z nemškimi vseučilišči, če jih Slovani nič več ne obiskujemo. Druga točka v programu tega zborovanja je tudi za nas precej zanimiva. Nemci namreč zahtevajo, da veljajo izpiti na avstrijskih vseučiliščih tudi za nemško državo in seveda tudi narobe. Še marsikdo se spominja, kako je bilo pred časom živahno gibanje za to, da veljajo izpiti na zagrebški univerzi tudi za Avstrijo. Koliko so Hrvati takrat dosegli je znano. Hrvati so seveda Slovani, zato nimajo pravice, da bi kaj več dosegli, Nemci pa smejo zahtevati še vse kaj drugega in bodo tudi najbrže dobili.

+ Občinske volitve v Postojni. Dobili smo na g. Arkota popravek naslednji odgovor: Grenka žalost nam trga srce, ko moramo na g. Arkota besede, katere je pustil položiti v predale »Slovenčeve« 44. številke, nastopno odgovoriti: Žal nam je v dno duše, da pri vseh svojih trditvah moramo ostati. Žal nam je, da ljudje vse iztaknejo in so tako tudi iztaknili neko pismo, na čegar podlagi sklepajo, da ste bili dolžni voliti Pikla. Hudo nas boli, da vam očitajo nemožnost, ker vendar vidimo, da ste mož, ki tehta najmanj sto kilogramov. Bridko nam je pri srcu, da so vas ravno zaradi nemožnosti tako prezirali, da še nobeden kvartati ni hotel z vami in da so vas same pustili pri mizi. Veseli nas pa, da so vas volili občinskim svetovalcem, toda takoj nas zopet speče pri srcu, ko vidimo to lepo čednost: postojnsko zavednost in doslednost. Skoraj solze so nam silile v oči, ko smo čuli, da vam nikdo noče poslati vizitke, toda oveselili smo se, ko smo čuli, da so dan pred volitvijo župana sami prišli. Toda spak je spak! Z novo žalostjo smo čuli, da so vam

brali take levite, da jih vkljub temu, da imate na svojo srečo jako trdo kožo, ne bote lahko pozabili. Toda potolaženi bodite vi, kakor smo tudi mi. Četudi se vam je pustil »Slovenec« enkrat porabiti za smetiščico, vendar upamo, da boste kmalu rešeni težkega poslanstva, ki vam je itak breme.

— Župnik soteški g. Plevanič leži sedaj v bolnici usmiljenih bratov v Kandiji. Precej, ko ga je tihotapska mrtvica zadela, je bila njegova misel in želja, iti na voz in v Kandijo, toda zdravniku dr. Konvalinki, ki je bil prvi poklican, se je zdela prepeljava nevarna. V petek je prišel primarij dr. DeFranceschi, župnikov osebni prijatelj, in je bolnika odpeljal s seboj v bolnico. Občna želja je, da bi se pacijentu, ki uživa spoštovanje in simpatije vseh slojev, kmalu zboljšalo. Mnogo molitev in sv. obhajil je v to darovanih. Njegovi farani so silno potrli in vedno molijo v cerkvi pred Najsvetejšim za ljubljene duhovnega očeta.

— Vesel dan za beneške Slovence. Z Beneškega nam piše rodoljub: Hvala Bogu, zopet imamo novo, izvrstno moč na razpolago za naše slovensko ljudstvo! Na praznik sv. Jožefa, dne 19. marca bo daroval novo mašo v rojstni vasi Prosnid g. Josip Škur, eden naših najboljših, najbolj nadarjenih in navdušenih naših slovenskih bogoslovcev. Ker je Prosnid obmejna vas, ne daleč od avstrijskega Barga pri Kobaridu, se bo vdeležilo redke slovesnosti mnogo primorskih Slovencev. Prosnid, ki je nedavno hudo propadal v narodnostnem oziru, se je zadnji čas prav lepo na noge postavil po prizadevanju ondotnega kaplana g. Dorbolota. Slovesnost s slovenskim značajem bo dobro vplivala tudi na sosednje zanemarjene in propadajoče vasi. Kako bi bilo lepo, če bi kakemu slovenskemu apostolu in buditelju iz Ljubljane prišlo na um, se je udeležiti in še celo pridigovati pri novi maši! To bi bilo slavno, znamenito, pomenljivo!

— Cementna tovarna na Dovjem bo izplačala letos godstotno dividendo. Pri Reki prične poslovati v par mesecih nova tovarna te družbe, za kar je izdanih 1-2 milijona akcij.

— Poizkušen samoumor. Preteklo nedeljo se je hotela v Trstu zastrupiti neka Antonija Kette, ki stanuje v ulici Crosada pri svojem očmu.

— Umor. V noči od petka na soboto so v hlevu zidarskega mojstra Nimbranta v Solkanu pri Gorici našli z razbito glavo njegovega hlapca Franceta Eržena. Njegov sohlapec, Alojzij Vončina, ki je prišel gospodarja klicat, je gospodarja dejal, da je Eržena udaril konj. Eržena so prepeljali v goriško bolnišnico, kjer pa je v soboto opoldne umrl. Tu se je dogladno, da Eržen ni bil ranjen le na glavi, ampak, da ima preboden tudi trebuh in je sploh po celem životu ves v ranah. Iz tega so sklepali na zločin. Preiskali so hlev in res našli v hlevu krvavo vozno vago. Kot sumljiva so nato aretirali Erženova sohlapca Alojzija Vončina iz Trnovega in Miho Hledeta iz Pevme ter ju dejali v preiskovalni zapor. Umrli Eržen je bil 41 let star in doma iz Cerkljanskega. K Nimbrantu je prišel v službo šele pred par dnevi. Gospodar ga je spoznal takoj kot dobrega in zelo vestnega hlapca ter mu raditega izročil tudi konje, s katerimi je doslej vozil Vončina, vsled česar je bil Vončina jezen na Eržena. Vončina pa je komaj 19 let star, a ves pokvarjen človek in pretepač, ki je ravno v petek bil obsojen na šestmesečni zapor, ker je nevarno ranil Franceta Kancelja iz Solkana. Sumi se, da je svoj čin izvršil iz maščevalnosti. Hlede pa je slaboumen človek.

— Z nožem je sunil v nedeljo zvečer Podturnom neki pijani Brešan Franciška Spangheria. Spangheria so morali prepeljati v bolnico, Brešana pa so dajli pod ključ.

— Propalica. Goriška policija je te dni prišla nekega 45-letnega Kodernaca iz Gorice, ki je zavaljal k sebi mlade, 9- do 11-letne deklice, da jih je zlorabljal. Dokazani so mu zločini, ki jih je izvršil pred 2 letoma. Tedaj je tudi v večji neke hiše v Gorici zvečer napadel neko dekle, ji zamašil usta in jo z nožem v roki hotel prisiliti, da se mu uda. K sreči je prišel mimo neki gospod, vsled česar se je propalica namen ponesrečil. Tedaj zločinca niso mogli dobiti. Sedaj je zopet lazil za nedoraslimi dekleti ter se jim prijazno skušal bližati. Dekleta so pa to v šali povedala katehetu, ki je stvar naznanil policiji, ki je prišla zločinca.

— Se je že zgledil na goriški policiji oni Majnik, ki je v neki goriški kavarni pozabil suktno z dokumenti. Ko je bral »Slovenca«, je pisal na goriško policijo.

— Tržaško gasilno društvo je nedavno, kakor se nam poroča, na poseben način zabavalo občinstvo. Ni še pozabljeno, da je bilo društvo na pustni torek izživževano, že se je dogodil nov slučaj. V poslopju c. kr. pošte je padel utrinek iz peči. Ob času, ko so uradniki odšli h kosilu iz uradov, so začela tleti lesena tla. Ko se ob 2. uri vrnejo uradniki, najdejo sobe polne dima. Poklicali so gasilno društvo, ki pa seveda ni bilo ravno hitro na mestu. Ko gasilci vidijo polno dima v sobah, mislijo, da je vse v plamenu. Spravijo se najprvo nad peč ter jo podero po vseh gasilnih predpisih, četudi je bila mrtva. Potem pa ob belem dnevu z električno svetilko iščejo, kje je ogenj. Ognja seveda ni bilo nikjer. Uradniki so se seveda samega smehu držali za trebuhe, četudi so jim gasilci podrli mrzlo peč in napravili škode nad 100 kron.

— Nove določbe v adjustiranju c. in kr. vojne mornarice. S 1. majem t. l. se vpelje v našo mornarico nova kapa po angleškem načinu (Tellerkappe) in se odpravijo dosednji amblemi. Namesto teh bo sidro s krono obdano z lavorikini peresi. Druge distinkcije na čepici ostanejo. Častniki dobijo po vzgledu drugih mornaric na rokavih eliotovo oko, ad-

Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra ▼ mm	Tempe- ratura Celsij	Vetrovi	Nebes	Padavina 24 ▼ mm
9. zveč.	737 2	- 4 4	sl. svzh.	pol obl.	
7. zjutr.	742 4	2 7	sr. jvzh.	del. obl.	6 0
2. pop.	42 2	3 5	p. m. jvzh	jasno	

Štev. telefona 210.

2469 150-27

TRG v Ljubljani, telef. št. 163. === priporoča svoje

Zaloga v Spodnji Šiški, telefona števil. 187.

Odgovorni urednik: **Mihael Moškerc.**

v Besnici pri Kranju je razpisana. Nastop s 1. majem. Prednost imajo kmetijstva večji prosilci.